

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt V. Patrum terror ex bello coortus. Consilia de Concilio seu dimittendo, seu transferendo; sed Pontifici non probata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

fici gratis; propterea quòd sola Fides, inter ea quæ ad Iustitiam conducunt, donum est merè gratuitum; reliqua per Fidem à nobis impetrari: adeoque per ipsam Fidem nobis tribui non quòd iusti simus, sed quòd iusti esse possimus: ceterum de se Fidem haud sufficere, ut liquet ex Augustini dicto ad Bonifacium, expendentis quod in secundo capite S. Ioannis habetur: *Multi crediderunt in nomine eius; ipse autem Iesus non credebat semetipsum eis, eò quòd ipse nosset omnes*: Fidem igitur posse persistere absque probis operibus, atque in eo statu ad Christum sibi trahendum minimè sufficere.

19 Tunc fanè patuit, quemadmodum pro luminum varietate, quæ vni eidemque corpori admouentur, umbra ab illo proiecta variatur, ita pro varia luce, quæ in hominum mentes incurrit, variam ab eodem vero imaginem conformari. Scripandus duas agnouit Iustificationes: Alteram, quæ homo ex impio efficitur pius; atque ad hanc dixit opera non conferre: siquidem ante seu Iustificationem, seu quodecumque aliud peculiare beneficium, quo ad illam nobis via paretur, nihil ex parte hominis exigitur: ideoque dici ab Apostolo, hominem gratis iustificari. Requirit profectò ad hanc Iustificationem præteritarum noxarum poenitentiam, non tamen poenitentia merito Iustitiam concedi: hoc enim Pelagianum. Alteram Iustificationem in eo sitam esse, quòd homo rectè progreditur Diuinorum mandatorum viâ; atque ad id per dona S. Spiritus nobis conferri potestatem, ac postea præceptorum operum effectiorem: & hoc pacto dici opera esse ad Iustitiam necessaria. Hæc de primo Capite dictæ sententiæ memoriâ digniores, ferè omnes & variæ & concordantes: quod vberè voluptate disputationes condit, cum idipsum & repetendi nimietatem, & contendendi austeritatem amoueat.

C A P V T V.

Patrum terror ex bello coortus. Consilia de Concilio seu dimittendo, seu transferendo, sed Pontifici non probata.

Propositum à Montano in Cœtu generali 13. Iulij, ut de duobus aliis Iustificationis Capitibus coniunctim disserteretur; quandoquidem impensâ iam cura in primo discutiendo ad duo proxima magnam lucem afferret, & præstitutus Sessioni dies festinam rerum digestionem postularet. Tum admoniti Patres, ut in futuro Conuentu quatuor designarent, qui Decretum de articulo iam perpenso conficerent: atque arcanis suffragiis ad id sele-

Y y y y §

& c.

cti Armaganus Archiepiscopus, & Acacensis, Bituntinus, & Bellocastrensis Episcopi.

Verum in eodem Conuentu, vbi hæc electio habita, cum rogerentur Patres de duobus aliis articulis sententiam, eamque Paccus pluresque Archiepiscopi tulissent; rogatus etiam suo loco Iacobus Caucus, Corfurensis Archiepiscopus, respondit: Se haud paratum ad eam rem aduenisse; arbitratum, potius agendum de profectu. ne Tridento, vbi tanto cum discrimine versabantur propter imminens bellum, hostiumque propinquitatem: quod in se erat, nolle iterum in crucem agi. In eadem ferme verba Senensis prorupit, simulque periculum amplificauit ex fama virium Wirtembergensis, qui cum ingenti exercitu captâ iam prope Oenipontem Clusâ, *progređi nitentur. Materanus se quidem discriminis conscium, non verò ab eo perterritum esse ostendit; paratumque se dixit ad eandem quam Legati aleam subeundam, mortemque, si opus foret, cum ipsis oppetendam. Nec Legatis vel inopina, vel ingrata hæc discriminis secessionisque meditamenta strepuere: siquidem ad primum Cæsareorum armorum sonitum, & antequam de scedere Cæsaris cum Pontifice compertum esset, Farnesio scripserant: * Neque decoram, neque tutam ipsis esse eam mansionem, adeò propinquam militum copiis, hostibusque vi armorum intructis ac furore percitis: Tridenti nequaquam vires suppetere ad propulsandum copiarum impetum, ex variis locis militantium, præsertim Lutheranae Rhætorum factionis; hos audacissime rem aggressuros, quòd noscerent Tridenti, Verona, Vicentia plurimos eiusdem sectæ versari: ab ipso etiam amico milite cauendum ob annonæ potissimum caritatem, quæ manus extimular argento vacuas, ferro munitas: Militum, iuxta ac locustarum examina, quicumque transeant, cuncta vastare: atque vtut res esset, fieri non posse, vt Ecclesiasticorum imbellium conuentus eâ sollicitudine agitatus, animum adiciere ad assidua intentaque studia, quæ seu dogmatum subtilitas, seu legum arduitas postulabat. Hæc animorum sensa fuisse iam à Legatis Toletano patefacta, de quibus Cæsarem admoneret: cum satis ipsi non intelligerent, quo pacto Carolus meditaretur Sacerdotum Concilium detinere inter militum copias, eiusdem Concilij causâ inter se decertantium.

Præmonuerant idcirco Farnesium, vt ad primum belli fragorem; cum Tridenti non nisi Præsules peculiariter addicti Carolo perfuturi essent, per diplomata Pontificis consulere, ne iis Patribus liceret

1546.
* In Cætu
dici 15.

* Confute
Dionium
Maffarelli,
13. & 14. Iu-
lij 1546.

* 25. Iunij
1546.

liceret quidquam auctoritate suâ statuere, Legatis ceterisque Episcopis absentibus. His publicis priuatas literas addidere: Eâ se ratione scribere, non solum quod verè ita sentirent; sed non minus etiam, quòd liceret Pontifici ipsorum Epistolam Cæsarianis communicare, ac per eam simul palam facere necessitatem in sedem tutiorem intra Italiam deportandi Concilij: quod aliis etiam de causis in rem fore videbatur. Hæc Legatorum sollicitudo Pontifici haudquaquam placuit; qui nec Cæsarem offensum vellet, dum fœdus cum illo componebat, nec Synodum dissolutam, dum ad eam confirmandam bellum moliebatur. Quapropter eos iusserat illinc nullo pacto discedere. Farnesius verò familiariter Ceruino significauit, à Paulo plus animi in ipsis desideratum; proinde ostendendam potius constantiæ accessionem ex armorum apparatu, quippe quæ ad contumaces Concilio subiiciendos parata essent: præcipuè verò perinde esse, militi diffidere Pontificis stipendia facienti, eiusque ducibus obtemperanti, ac fidem virtutemve ductorum eleuare. Aculeum verò temperauit, addendo, credidisse Pontificem commotos Legatos non vili periculi formidine, sed ingenuo translationis studio: eam nihilominus quam honestè tunc expeti, tam importunè tractari. Per hæc literas iussi pariter Legati incepta profèqui.

1546.

* 3. Iulij.
1546.

4 Id falsitatis geminæ Suauem redarguit: Altera est, dum narrat, pronum id temporis fuisse Pontificem ad Synodum aliò transferendam, ex Præsidum sententia bello prætenso; sed à Cæsare rei conscio præualidis officiis abductum. Etenim memorata responsio Pontificis ad Legatos peruenit, antequam planè innotesceret Cæsari fœderis stipulatio. Altera, vbi affirmat, Legatos iussu Pontificis procrastinatos, consultoque tergiuersatos. Et tamen in omnibus Actis, in ipsorum literis, in cunctis Pontificis iussionibus, nihil apertius deprehenditur, quam ipsius sollicitudo ad opus promouendum; in quod & publicum bonum, & priuata securitas coalescebant.

5 Inculcata à Paulo Tridenti mansio molesta sanè Legatis acciderat. Et Ceruinus Maffeo eâ quâ solebat familiaritate significauerat, se quidem obtemperaturos, vt qui non metus impulsu, sed suasu libertatis ea scripserant: suggereret tamen ille considerandum Pontifici, quænam Cæsaris armati partes in posterum futuræ essent; nimirum Concilio leges dare, essetne de dogmatibus disputandum necne, quæue ratione de ea ipsa re agendum: nec posse repulsam reddi; vt actum fuerat, cum Cæsar per Nuntium sua vota patefecerat.

* 6. Iulij.

1546.
* Lucæ
Card. S. Flo-
ræ ad Lega-
tos, 23. Ju-
lij an. 1546.

* Diarium
Maffarelli,
15. Julij.

rat. Verumtamen ne ob hæc quidem Paulus à proposito destituerat, neque postea comprobavit, ut propter copiarum transitum Sessio retardaretur, quod Legati proposuerant, obiectâ Patrum in eo tumultu commotione. Quapropter significandum ipsis curauerat, neuiquam oportere exemplum illud prorogationis inducere, quin potius armorum feruore ad promouendum Concilium incalescerent: præsertim verò, quòd præscripto Sessioni die iam exercitus traicisset. Tridenti tamen adeò trepidatum fuerat, ut Episcopi fugam meditarentur: quod ægerrime tulit Mendoza. Certior de his factus Farnesius Cardinalis in Castro S. Ioannis, oppido Bononiensis ditionis, quò cum copiis peruenerat, scripsit ad Legatos adiecto aculeo: Excusari nimirum à se eorum hominum formidinem, quippe Togatorum. Sed nulla commotio animi magis detrectat imperium non alienæ modò, sed propriæ voluntatis, quàm metus.

CAPVT VI.

Gravis rixa inter Cauensem & Chironensem Antistes.

* Quidquid
accidit, habe-
tur in 2. par-
te Actuum
sub Pau-
lo III. tam
citata & in
Actibus
Maffarelli.

IAm verò nec mitior Togati, nec sacra Episcopi professio satis fuere, ne furor loco formidinis succenderetur in Cœtu diei 17. Cauensis Antistes, memor quàm communiter oblocuti fuerant Patres in suam præteritam dissertationem, non tamen ipsam reuocare, ut par erat, sed amplius confirmare studuerat: more hominum, qui ut falsa opinantis nomen effugiant, etiam pertinacis notam postea contrahunt: ac plura sanctorum Patrum volumina secum attulerat, à quibus idem tradi, quod in se fuerat reprehensum, arbitrabatur. Dimisso Conuentu, antequam Patres è conclau confensus abirent, Dionysius Zannettinus, Græcus ex Ordine Minorum Obseruantia, Chironensis Episcopus, cum Britinoriensem ac Reatinum priuatim alloqueretur, dixit, In futuro Cœtu relicturum se quidquid Cauensis affirmauerat, nec posse ab eo suam vel inscitiam vel proteruiam excusari. Tum Cauensis, qui Zannettini de se sermonem confusiùs subauscultauerat, propius accedens, percontatus hominem est, quid de se submurmuraret. Tum alter, fortasse ratus, quæ dixerat ab altero integrè audita, sibi que dedecori ducens, ex animi quasi penuria reforescere quæ de illo protulerat imprudenter, haud suspicatus à Cauensi ea percipi, Græcorum more animosè respondit: *Enimuerò mi Praesul, tuam tibi vel inscitiam vel proteruiam excusare non licet.* Tum verò Cauensis, ut mos est iracundiâ percitis, exarsit in ultionem longè perniciosiorem vltori ipsi iniuriâ,